Kurs administrowania systemem Linux Zajęcia nr 3: Powłoka system<u>owa</u>

Instytut Informatyki Uniwersytetu Wrocławskiego

11 marca 2024

Podstawy korzystania z powłoki systemowej

Idiomatyzmy basha

- Środowisko a podprocesy: używanie zmiennych w podprocesach
- Problemy podziału na słowa: spacje w nazwach plików
- Usuwanie pustych słów
- Błędy w trakcie wykonania skryptów
- Globy
- Przekierowania
- Sourcing

Wywoływanie programów

- Opcje programów i getopt
- Dokumentacja: man i info

Refleksje

Współpraca lub walka z powłoką

- Działanie skierowane na osiągnięcie celu nie jest dobre!
- Przede wszystkim należy zrozumieć i wyjaśnić!
- Nie "kopcie się", tylko współpracujcie z powłoką!

Przekombinowane

program_1 < <(program_2)</pre>

Współpraca lub walka z powłoką

- Działanie skierowane na osiągnięcie celu nie jest dobre!
- Przede wszystkim należy zrozumieć i wyjaśnić!
- Nie "kopcie się", tylko współpracujcie z powłoką!

Przekombinowane

```
program_1 < <(program_2)
program_2 | program_1</pre>
```

Jak lepiej?

```
program_1 &| program_2
program_1 2>&1 | program_2
```

script.sh

echo "Hello \$MSG!"

\$ MSG=World; bash script.sh
???

script.sh

```
echo "Hello $MSG!"
```

```
$ MSG=World; bash script.sh
Hello !
```

script.sh

echo "Hello \$MSG!"

\$ export MSG=World; bash script.sh
???

script.sh

echo "Hello \$MSG!"

\$ export MSG=World; bash script.sh
Hello World!

script.sh

echo "Hello \$MSG!"

\$ MSG=World bash script.sh
???

script.sh

echo "Hello \$MSG!"

\$ MSG=World bash script.sh
Hello World!

script.sh

```
$ function cmd { echo "Hello $1!" }
$ bash script.sh
???
```

script.sh

```
$ function cmd { echo "Hello $1!" }
$ bash script.sh
script.sh: line 1: cmd: command not found
```

script.sh

```
$ function cmd { echo "Hello $1!" }
$ export -f cmd; bash script.sh
???
```

script.sh

```
$ function cmd { echo "Hello $1!" }
$ export -f cmd; bash script.sh
Hello there!
```

script.sh

```
$ function cmd { echo "Hello $1!" }
$ export -f cmd; bash script.sh
Hello there!
```

- Zmienne i funkcje są przekazywane do podprocesu tylko wtedy, gdy są eksportowane.
- Nie ma możliwości przekazania zmiennych i funkcji z podprocesu.

- \$ DZIEWCZYNKA=Ala
- \$ INWENTARZ="\$DZIEWCZYNKA ma kota"
- \$ echo \$INWENTARZ

- \$ DZIEWCZYNKA=Ala
- \$ INWENTARZ="\$DZIEWCZYNKA ma kota"
- \$ echo \$INWENTARZ
- Ala ma kota
- \$ DZIEWCZYNKA=Ola
- \$ echo \$INWENTARZ

- \$ DZIEWCZYNKA=Ala
- \$ INWENTARZ="\$DZIEWCZYNKA ma kota"
- \$ echo \$INWENTARZ

Ala ma kota

- \$ DZIEWCZYNKA=Ola
- \$ echo \$INWENTARZ

Ala ma kota

- Przed przypisaniem zmiennej są wykonywane niektóre rozwinięcia, w tym rozwinięcia zmiennych.
- Po rozwinięciach podział na słowa nie jest wykonywany, ale uwaga na spacje w oryginalnej instrukcji:
  - \$ MSG=Run ls; echo \$MSG

- \$ DZIEWCZYNKA=Ala
- \$ INWENTARZ="\$DZIEWCZYNKA ma kota"
- \$ echo \$INWENTARZ

Ala ma kota

- \$ DZIEWCZYNKA=Ola
- \$ echo \$INWENTARZ

Ala ma kota

- Przed przypisaniem zmiennej są wykonywane *niektóre* rozwinięcia, w tym rozwinięcia zmiennych.
- Po rozwinięciach podział na słowa nie jest wykonywany, ale uwaga na spacje w oryginalnej instrukcji:
  - \$ MSG="Run ls"; echo \$MSG

- \$ DZIEWCZYNKA=Ala
- \$ INWENTARZ="\$DZIEWCZYNKA ma kota"
- \$ echo \$INWENTARZ

Ala ma kota

- \$ DZIEWCZYNKA=Ola
- \$ echo \$INWENTARZ

Ala ma kota

- Przed przypisaniem zmiennej są wykonywane *niektóre* rozwinięcia, w tym rozwinięcia zmiennych.
- Po rozwinięciach podział na słowa nie jest wykonywany, ale uwaga na spacje w oryginalnej instrukcji:
  - \$ MSG="Run ls"; echo \$MSG
- Dołączanie na koniec: +=

```
$ bash fac.sh 5
???
```

```
fac.sh
N=$1
FAC=1
while ((N>1))
do
        ((FAC *= N--))
done
echo "Factorial of $1 equals $FAC"
```

```
$ bash fac.sh 5
Factorial of 5 equals 120
```

```
fac.sh
N=$1
FAC=1
while ((N>1))
do
     ((FAC *= N--))
done | cat
echo "Factorial of $1 equals $FAC"
```

```
$ bash fac.sh 5
???
```

```
fac.sh
N=$1
FAC=1
while ((N>1))
do
     ((FAC *= N--))
done | cat
echo "Factorial of $1 equals $FAC"
```

```
$ bash fac.sh 5
Factorial of 5 equals 1
```

```
$ bash fac.sh 5
???
```

```
$ bash fac.sh 5
zapetlenie
```

```
$ bash fac.sh 5
Factorial of 5 equals 120
```

Zasięg zmiennych w bashu nie jest zasięgiem leksykalnym!

6 / 19

Względne i bezwzględne ścieżki do poleceń w skryptach

- Polecenie cmd w skrypcie zostanie skojarzone z tym, co aktualnie jest związane z tą nazwą (np. zostanie rozwinięty alias cmd, a następnie zostanie wykonane podstawione polecenie, np. polecenie wbudowane, funkcja lub program).
- Polecenie /usr/bin/cmd w skrypcie wykona zawsze program /usr/bin/cmd.
- Polecenie command *cmd* wykona polecenie wbudowane lub program (zgodnie z bieżącym ustawieniem zmiennej PATH). Alias nie zostanie wcześniej rozwinięty (bo polecenie *cmd* nie jest pierwszym tokenem w wierszu), a funkcje zostaną pominięte.
- Polecenie builtin cmd wykona polecenie wbudowane cmd.
- Problem właściwej ścieżki do programu.
- To samo dotyczy #!. Tu można zrobić tak:
  - #!/usr/bin/env bash -
- Polecenie type -a *cmd* wypisze wszystkie możliwe skojarzenia nazwy *cmd*. Pierwsze znalezione to to, które będzie wykonane, jeśli wpiszemy takie polecenie.

Konfiguracja na początku skryptu

Dobre również podczas pracy interaktywnej:

Sprawdź *zanim* wykonasz

\$ for i in *.md; do echo mv \$i \$(basename \$i .md).txt; done

```
$ touch 'spacje w nazwie pliku.txt'
```

```
for FILE in ./*.txt
```

```
do echo "$FILE"
```

done

text.sh

\$ bash text.sh
???

Instytut Informatyki UWr Linux 3 11 marca 2024 9 / 19

```
$ touch 'spacje w nazwie pliku.txt'
```

```
for FILE in ./*.txt
```

text.sh

```
do echo "$FILE"
```

```
$ bash text.sh
./spacje w nazwie pliku.txt
```

```
$ touch 'spacje w nazwie pliku.txt'
```

```
for FILE in $(find . -name '*.txt' -print)
do
    echo "$FILE"
done
```

```
$ bash text.sh
???
```

```
$ touch 'spacje w nazwie pliku.txt'
```

```
for FILE in $(find . -name '*.txt' -print)
do
    echo "$FILE"
done
```

```
$ bash text.sh
./spacje
w
nazwie
pliku.txt
```

```
$ touch 'spacje w nazwie pliku.txt'
```

```
text.sh
IFS=$'\n'
for FILE in $(find . -name '*.txt' -print)
do
    echo "$FILE"
done
```

```
$ bash text.sh
./spacje w nazwie pliku.txt
```

```
$ touch 'spacje w nazwie pliku.txt'
```

```
text.sh
IFS=$'\n'
for FILE in $(find . -name '*.txt' -print)
do
    echo "$FILE"
done
```

```
$ bash text.sh
./spacje w nazwie pliku.txt
```

Podział na słowa zależy od kontekstu obliczeń i zmiennej IFS.

- rozwinięcia nawiasów wąsatych, np. file{1,2,3}, file{1..10},
- rozwinięcia tyldy, np. ~/Downloads/,
- rozwinięcia zmiennych, np. \$HOME,
- podstawienia instrukcji, np. \$(cat file.txt),
- podstawienia procesów, np. <(pdftops file.pdf -),
- rozwinięcia arytmetyczne, np. \$((N+1)),
- (powtórny) podział na słowa,
- rozwinięcia nazw plików (globów), np. file?-*.txt.

Kolejność wykonywania rozwinięć

 Sporo zależności, np. podstawienia instrukcji powinny być wykonywane przed rozwinięciami globów, bo np.

```
echo (cd ...; ls -1 *)
```

• Problem:

```
$ echo {1..5}
```

Kolejność wykonywania rozwinięć

• Sporo zależności, np. podstawienia instrukcji powinny być wykonywane *przed* rozwinięciami globów, bo np.

```
echo (cd ...; ls -1 *)
```

• Problem:

```
$ echo {1..5}
1 2 3 4 5
$ x=5; echo {1..$x}
```

 Sporo zależności, np. podstawienia instrukcji powinny być wykonywane przed rozwinięciami globów, bo np.

```
echo (cd ...; ls -1 *)
```

• Problem:

```
$ echo {1..5}
1 2 3 4 5
$ x=5; echo {1..$x}
{1..5}
```

A jak spowodować rozwinięcie \$x?

 Sporo zależności, np. podstawienia instrukcji powinny być wykonywane przed rozwinięciami globów, bo np.

```
echo (cd ...; ls -1 *)
```

• Problem:

```
$ echo {1..5}
1 2 3 4 5
$ x=5; echo {1..$x}
{1..5}
```

A jak spowodować rozwinięcie \$x?

```
x=5; eval echo {1...x}
```

 Sporo zależności, np. podstawienia instrukcji powinny być wykonywane przed rozwinięciami globów, bo np.

```
echo $(cd ..; ls -1 *)
```

• Problem:

```
$ echo {1..5}
1 2 3 4 5
$ x=5; echo {1..$x}
{1..5}
```

A jak spowodować rozwinięcie \$x?

```
$ x=5; eval echo {1..$x}
1 2 3 4 5
```

 W powyższym przykładzie widać, czemu przyjęto, że niepoprawne rozwinięcia nawiasów wąsatych, np. {1..\$x}, pozostają niezmienione — mogą stać się poprawne później, po kolejnych rozwinięciach.

Uwagi o problemie podziału na słowa

- Znaki oddzielające słowa opisuje zmienna IFS (Internal Field Separator).
   Domyślnie \$' \t\n'.
- Podział na słowa następuje po wykonaniu rozwinięć z wyjątkiem rozwinięć nazw plików.
- Opcje -print0 programu find i -0 programów xargs i parallel.
- Znak '\0' nie działa w \$IFS jest terminatorem napisu.
- Opcja -exec programu find często pozwala wykonać całą pracę podczas wywołania find.
- W systemach plików ext234 nazwa pliku jest ciągiem co najwyżej 255 bajtów różnych od 0x00 i 0x2f ('/').
- Znak '\n' jest dopuszczalny w nazwach plików!
- Nazwy plików w kodowaniu innym niż ASCII.
- Opcja -b programu ls.
- Konwencja zastępowania spacji znakiem podkreślenia.

```
param.sh
echo "Number of parameters: $#"
i=1
while (($# > 0))
do
    echo "Parameter $((i++)): '$1'"
    shift
done
```

```
$ bash param.sh a b c
???
```

```
param.sh
echo "Number of parameters: $#"
i=1
while (($# > 0))
do
    echo "Parameter $((i++)): '$1'"
    shift
done
```

```
$ bash param.sh a b c
Number of parameters: 3
Parameter 1: 'a'
Parameter 2: 'b'
Parameter 3: 'c'
```

```
param.sh
echo "Number of parameters: $#"
i=1
while (($# > 0))
do
    echo "Parameter $((i++)): '$1'"
    shift
done
```

```
$ bash param.sh a "" c
???
```

```
param.sh
echo "Number of parameters: $#"
i=1
while (($# > 0))
do
    echo "Parameter $((i++)): '$1'"
    shift
done
```

```
$ bash param.sh a "" c
Number of parameters: 3
Parameter 1: 'a'
Parameter 2: ','
Parameter 3: 'c'
```

```
param.sh
echo "Number of parameters: $#"
i=1
while (($# > 0))
do
    echo "Parameter $((i++)): '$1'"
    shift
done
```

```
$ X="" bash param.sh a $X c
???
```

```
param.sh
echo "Number of parameters: $#"
i=1
while (($# > 0))
do
    echo "Parameter $((i++)): '$1'"
    shift
done
```

```
$ X="" bash param.sh a $X c
Number of parameters: 2
Parameter 1: 'a'
Parameter 2: 'c'
```

```
param.sh
echo "Number of parameters: $#"
i=1
while (($# > 0))
do
    echo "Parameter $((i++)): '$1'"
    shift
done
```

```
$ X="" bash param.sh a "$X" c
???
```

```
param.sh
echo "Number of parameters: $#"
i=1
while (($# > 0))
do
    echo "Parameter $((i++)): '$1'"
    shift
done
```

```
$ X="" bash param.sh a "$X" c
Number of parameters: 3
Parameter 1: 'a'
Parameter 2: ''
Parameter 3: 'c'
```

```
param.sh
echo "Number of parameters: $#"
i=1
while (($# > 0))
do
    echo "Parameter $((i++)): '$1'"
    shift
done
```

```
$ X="" bash param.sh a "$X" c
Number of parameters: 3
Parameter 1: 'a'
Parameter 2: ''
Parameter 3: 'c'
```

Puste słowa są usuwane, chyba że są ujęte w cudzysłowy.

```
answer.sh
if [ $1 = yes ]
then
    echo "The answer is affirmative"
else
    echo "The answer is not affirmative"
fi
```

\$ bash answer.sh yes
???

```
answer.sh
if [ $1 = yes ]
then
    echo "The answer is affirmative"
else
    echo "The answer is not affirmative"
fi
```

bash answer.sh yes

The answer is affirmative

```
answer.sh
if [ $1 = yes ]
then
    echo "The answer is affirmative"
else
    echo "The answer is not affirmative"
fi
```

\$ bash answer.sh no
???

```
answer.sh
if [ $1 = yes ]
then
    echo "The answer is affirmative"
else
    echo "The answer is not affirmative"
fi
```

\$ bash answer.sh no

The answer is not affirmative

```
answer.sh
if [ $1 = yes ]
then
    echo "The answer is affirmative"
else
    echo "The answer is not affirmative"
fi
```

\$ bash answer.sh
???

```
answer.sh
if [ $1 = yes ]
then
    echo "The answer is affirmative"
else
    echo "The answer is not affirmative"
fi
```

```
$ bash answer.sh
answer.sh: line 1: [: =: unary operator expected
The answer is not affirmative
```

```
answer.sh
if [ "$1" = yes ]
then
    echo "The answer is affirmative"
else
    echo "The answer is not affirmative"
fi
```

\$ bash answer.sh
???

```
answer.sh
if [ "$1" = yes ]
then
    echo "The answer is affirmative"
else
    echo "The answer is not affirmative"
fi
```

\$ bash answer.sh

The answer is not affirmative

```
answer.sh
if [ $1 = yes ]
then
   echo "The answer is affirmative"
else
   echo "The answer is not affirmative"
fi
```

\$ bash answer.sh "yes and no"
???

```
answer.sh
if [ $1 = yes ]
then
    echo "The answer is affirmative"
else
    echo "The answer is not affirmative"
fi
```

\$ bash answer.sh "yes and no"
test7.sh: line 1: [: too many arguments
The answer is not affirmative

```
answer.sh
if [$1 = yes ]
then
    echo "The answer is affirmative"
else
    echo "The answer is not affirmative"
fi
```

\$ bash answer.sh yes
???

```
answer.sh
if [$1 = yes ]
then
    echo "The answer is affirmative"
else
    echo "The answer is not affirmative"
fi
```

\$ bash answer.sh yes test7.sh: line 1: [ves: comman

test7.sh: line 1: [yes: command not found

The answer is not affirmative

```
answer.sh
if [[$1 = yes ]]
then
    echo "The answer is affirmative"
else
    echo "The answer is not affirmative"
fi
```

\$ bash answer.sh yes
???

```
answer.sh
if [[$1 = yes ]]
then
    echo "The answer is affirmative"
else
    echo "The answer is not affirmative"
fi
```

\$ bash answer.sh yes

test7.sh: line 1: [[yes: command not found The answer is not affirmative

Instytut Informatyki UWr Linux 3 11 marca 2024 14 / 19

```
answer.sh
if [[ $1 = yes ]]
then
    echo "The answer is affirmative"
else
    echo "The answer is not affirmative"
fi
```

\$ bash answer.sh
???

```
answer.sh
if [[ $1 = yes ]]
then
    echo "The answer is affirmative"
else
    echo "The answer is not affirmative"
fi
```

\$ bash answer.sh

The answer is not affirmative

Wyrażenia logiczne

- test i [to polecenia wbudowane odpowiadające programom /usr/bin/test i /usr/bin/[. (Oba programy różnią się nieznacznie.)
- Ostatnim argumentem [powinien być].
- Analiza składniowa wyrażenia logicznego jest wykonywana przez powyższe programy, a więc po wykonaniu rozwinięć przez basha.
- [[...]] jest konstrukcją składniową basha.
- Analiza wyrażenia logicznego wewnątrz [[...]] jest wykonywana przez basha *przed* dokonaniem rozwinięć.
- Stare powłoki źle obsługiwały puste słowa.

Typowy idiom w starych skryptach

```
if [ "x$1" = "xyes" ]
then
```

Rodzaje błędów

- Wywołany program zwrócił niezerowy kod powrotu.
- Instrukcja basha zwróciła niezerowy kod powrotu.
- Skrypt basha zawiera błąd składniowy.

Przykład

```
unset ANSWER
if [ $ANSWER = yes ]
then
    echo Correct
fi
```

- bash: [: =: unary operator expected
  - Komunikat o błędzie w wyrażeniu pochodzi od polecenia wbudowanego [.
  - Polecenie [(traktowane tak samo jak zewnętrzny program) zwróciło niezerowy kod powrotu.
  - Z punktu widzenia basha skrypt jest poprawny.

Błędy a niepowodzenia

fail.sh

```
echo "The next command will fail"

false
echo "Exit code of false: $?"

true
echo "Exit code of true: $?"
```

\$ bash fail.sh
???

fail.sh

```
echo "The next command will fail"
false
echo "Exit code of false: $?"
true
echo "Exit code of true: $?"
```

\$ bash fail.sh
The next command will fail
Exit code of false: 1
Exit code of true: 0

Błędy a niepowodzenia

fail.sh

```
echo "The next command will fail"
nonexistent
echo "Exit code of nonexistent: $?"
true
echo "Exit code of true: $?"
```

\$ bash fail.sh
???

fail.sh

```
echo "The next command will fail"
nonexistent
echo "Exit code of nonexistent: $?"
true
echo "Exit code of true: $?"
```

```
$ bash fail.sh
The next command will fail
fail.sh: line 2: nonexistent: command not found
Exit code of nonexistent: 127
Exit code of true: 0
```

fail.sh

```
echo "The next command will fail"
fi
echo "Exit code of fi: $?"
true
echo "Exit code of true: $?"
```

\$ bash fail.sh
???

```
fail.sh
```

```
echo "The next command will fail"
fi
echo "Exit code of fi: $?"
true
echo "Exit code of true: $?"
```

```
$ bash fail.sh
The next command will fail
fail.sh: line 2: syntax error near unexpected token 'fi'
fail.sh: line 2: 'fi'
```

Błędy a niepowodzenia

```
fail.sh
set -o errexit
echo "The next command will fail"
false
echo "Exit code of false: $?"
true
echo "Exit code of true: $?"
```

```
$ bash fail.sh
???
```

Błędy a niepowodzenia

fail.sh

```
set -o errexit
echo "The next command will fail"
false
echo "Exit code of false: $?"
true
echo "Exit code of true: $?"
```

\$ bash fail.sh
The next command will fail

```
set +o errexit (default)
```

```
if wywołanie programu
then
  obsługa błędu, ew. exit nonzero
fi
```

Kodem powrotu instrukcji warunkowej jest kod powrotu ostatniej wykonanej instrukcji w gałęzi then bądź else.

Idiom (zapożyczony z Perla)

```
wywołanie programu || exit $?
```

Powyższy kod jest jest równoważny, ale bardziej zwięzły niż: set -o errexit wywołanie programu set +o errexit

18 / 19

Błędy w globach

Brak dopasowania w globach

- Domyślnie glob, który nie dopasowuje się do żadnej nazwy pliku rozwija się do siebie samego!
- Uwaga na globy w parametrach programów, np. find -name *.txt
- Powyższe polecenie działa dobrze, jeśli w bieżącym katalogu nie ma plików z rozszerzeniem . txt!
- Uwaga na argumenty polecenia grep!
- Problemy z testowaniem skryptów.

Opcje globów

- shopt [-s|-u] failglob (powinna być domyślna!), nullglob, nocaseglob i dotglob.
- W kontekście dotglob nazwy . i .. nie pasują do wzorca *.
- Nazwy . i . . zawsze pasują do wzorca .*.
- Problem rm -r .*ijego rozwiązanie:
  rm: refusing to remove '.' or '..' directory: skipping '..'
- Brudne sztuczki: .??*. Niestety nie pasuje do .a.
   Lepiej . [^.]*, choć nie pasuje do ..a.